

UMUT
VAKFI
1 9 9 3
UMUT
FOUNDATION

UMUT VAKFI

28 EYLÜL 2013

BİREYSEL SİLAHSIZLANMA GÜNÜ

19.GELENEKSEL ÖDÜLLÜ YARIŞMA

"Şiddetin Şakası Yok!"

Sıfır Şiddet: Yaşama Hak Tanıyın

Barışçıl bir yaşam, barışçıl bir dünya için öykü yarışması

BASILMAYA DEĞER

ROZERİN ALP

ZÜLFÜ SİYAHIM

“Ne ağlarsın benim zülfü siyahım

Bu da gelir, bu da geçer ağlama”

Elif, Afet Yenge'nin çocuğu gibi sevdiği çiçeklerine su verirken, hafifçe mırıldanmasını dinledi. Şehrin en işlek caddelerinden birinde, her sabah aynı köşede kurdukları çiçekçidelere şimdi. Kokularıyla insanı mest eden rengarenk çiçeklerin önünde tek ayağı kırık tahta taburedeydi. Minik avucunda tuttuğu çekirdekler birer birer ağzına doğru yol alıyor, çekirdek tuzu dudak çatlaklarından içeri her süzüldüğünde, yüzünde belli belirsiz bir acı oluşuyordu. Aylardan ocak olması zaten pek iyi olmayan havayı, daha beter hale getirmişti. Buna rağmen Elif'in yaklaşan kışla bir sorunu yoktu. Üstünde Allah razı olsun komşuları Ferzan Abla'nın büyük oğlu Sefa'ya beğenerek aldığı ancak bu şişko çocuk, yaşlılarından daha gelişmiş olduğundan Elif'e bırakılan koyu kahve mont vardı. Elif'e büyük geliyordu gerçi ama olsundu, kollarını birkaç kez kıvırdı mı pek de güçlük çekmiyordu. Elif akan burnunu montunun yenine sildi. O da mahallenin o yaştaki tüm çocukları kadar sümüklü ve kirliydi. Esmer teni bu kir yüzünden daha bir kara, saçları bu kir yüzünden daha bir sertti.

Afet Yenge'nin bu türküyü mırıldanmasıyla ufak yüreğinde ince bir sızı hissetti. Bir acı parçacığı kalbinden koptu ve karnına doğru ilerleyerek midesinde hafif bir sızlama yarattı. Elif çekirdeklerini yavaşça montunun cebine koyup, karnına dokundu. Bu garip şey çıkabilsin, onu terk etsin diye ağzını açtı. Ancak his yanlış yola sapmış olacak ki sızının geçmesi bir yana, acıyan taraf gözleriydi bu kez. Bu iri kara gözlerin alt kısmı dalga dalga su dolmuş, en ufak harekette kendilerini kıyıya vuracaklardı sanki. Bütün bunlar yetmezmiş gibi kalbi de çarpmaya başladı. Geçen gün mahalleden geçerken, Kadriye Teyze'nin diğer komşu teyzelere “Çarpıntım var bu aralar, şurdan şuraya yürücek halim yok Allah çarpsın,” dediğini duymuştu. Acaba çarpıntı denilen illet çocuk kalbine uğrar mıydı? Elif tabureden kalktı. Afet Yenge'ye “Sus,” derse tokadı yiyeceğini bildiğinden yavaşça oradan uzaklaşmayı tercih etti.

Afet Yenge'ye yolun ilerisindeki züccaiyecinin tuvaletini kullanacağını söyledi. Zeynep Abla kimseye izin vermediği halde ona ayrımcılık tanır, bu biçare kızı hakikaten severdi. Biraz ilerledikten sonra durdu. Bedenini daha fazla taşıyamamaktan korktu ve beton kaldırıma pat diye oturuverdi. Yuvarlak başını, tırnaklarına kir dolmuş ellerinin arasına aldı. Onu düşündü. Bu türküyü ne çok sevdiğini. Ve hiç şüphesiz yaşı elliye vurmuş peltek Afet'ten çok daha güzel söylediğini. O, bu türküyü gelişigüzel söylemezdi, içten gelirdi nameleri. Bir keresinde sözler yüreğinden, melodisi ruhumdan sızar demişti. Şimdilerde neredeydi acaba? Sesi hala bu denli yanık mıydı?

Elif hareketsiz, yoldan geçenlere baktı. Oldukça ciddi bir sesle ayakkabısını boyatan amcanın, boyacı çocukla konuşmasını izledi bir süre. "Alt tarafı ayakkabılarını boyatacaksın, ne bu ciddiyet be amca?" diye geçirdi içinden. Bir de etine dolgun, kalçaları oldukça geniş ablanın nasıl bu kadar cilveli olabildiğine şaşıtı. O salına salına yürürken, yolun karşısındaki eczaneye çırak giren ağabeyin, ablayı baştan ayağa süzdüğü su götürmez bir gerçektir. Bununla beraber Elif yoldan geçen arabaları da izlemeyi severdi. Her birine baktığı o saniye, kendisini onların içinde hayal eder, yaşayacağı hayatın nasıl olacağını tahmin etmeye çalışırdı.

Böyle böyle birkaç tanesine göz gezdirirken, gözleri bir yabancıya tesadüf etti. Daha doğrusu bir çift göze. Baktığı herhangi bir otomobil değildi şimdi. Hayır, Elif dosdoğru yoldan geçen cezaevi aracına bakıyordu. Yüksekçe, açık maviye boyanmış, küçük penceresine tel çekilmiş olanlardan. Gözlerini alamadığı bakışlar, hafif çekik bal rengi olanlardı. Arabanın içinde, tellerin ardından son bir defa dünyaya bakan bir kadının gözleri. Elif o saniye nefes alamadı. Elbette farkındaydı bu kadının o olmadığından. Buna rağmen o umudunu yitirmiş bakışlardan akan korku ve bilinmezlik, onu derinden sarsmaya yetmişti. Hayır, bu kadın kesinlikle annesi değildi fakat nasıl olduğunu kestiremediği bir şekilde onun gibi bakıyordu.

Ayağa fırladı istemsizce. Çekirdeklerinin bazıları yola saçıldı. Fark etmemişti bile. İçinde, yeşil ışık yandığında arabayı kovalaması gerektiğini deli gibi isteyen bir his vardı. Nefesinin yettiğince koşup, o kadına daha yakından bakmak. Yapamadı. Ufak bedeninin dizginleri onda değildi çünkü, tek düşünebildiği o yabancı bir o kadar tanıdık bakışlardı. Yanakları al al oldu. Soğuktan kızarmış ellerini iç dünyasını dengelemek istercesine yüzüne bastırdı. Ne zaman yanakları kızarsa hatırlamaya başlıyordu. Sebebini bilmediği bir kasırga onu omuzlarından yakalayıp hatıra denizine sürüklüyordu.

Her defasında hatırladığı ilk şey yaşadıkları yerdin. Ev demeye dilinin varmadığı, mahallenin ucuz gecekondularından biri. Çoğunun evi derme çatmaydı o mahallede ancak Elif kendi evleri kadar kasvetli, karanlık bilmiyordu hiçbirini. Yıpranmış bahçe kapısını aralayınca el kadar bahçe içinde iki göz oda bir ev. Kapının önüne konulmuş bir garip masa, onun gerisinde annesinin çiçekli kılıf çektiği, koltuktan bozma sedir. Aklında canlandırınca o kadar da kötü gelmedi Elif'e. Belki içinde başka biri otursa sevimli bile gözükebilirdi. Ne yazık ki bu haliyle sevimlilikten oldukça, oldukça da oldukça uzaktı. Eğer iyi bir dinleyiciyseniz, annesi Zarife'nin rezil rezil bağırışlarını, evdeki görevleri kavga esnasında paramparça olmak olan eşya şingirtilerini duyabilirdiniz. Gerçi bırakın iyi dinleyiciliği, sağır Hatçe Ana bile olan bitenden haberdardı.

Bütün bunlar olurken Elif'in tuhafına giden kısım, evlerinin hemen mahallenin camisinin yanında dikilmesi idi. Bembeyaz, upuzun minareleriyle insana huzur veren bu camiye, çocuklar "Allah Baba'nın evi" derlerdi. Koskoca Allah Baba'nın, komşusu Zarife türlü acılara göğüs gererken, köşesine çekilip sessizce oturması hak mıydı? Yoksa aslında o da şiddetten ölesiye korkan bir çocuk kalbine mi sahipti?

Aklına bu sefer evdeki bazı eşyaların görüntüleri yansıdı. Zarife'ye Ferzan ablanın verdiği bavul mesela. Çoğu için yolculuk anlamı taşıyan bu yıpranmış şey, gariban ana kızın kurtuluşu,

kaçıştıydı kimi zaman. Zavallı Zarife de insandı ve her insan gibi bir dayanma noktası vardı. Ne zaman bu nokta sert bir tokatla yerle bir olsa, bavulunu rast gele topladığı gibi çarpıp çıkarlardı kapıyı. Gidecek eş dost mu var, kim Ahmed'in korkusundan bu ikisini evlerine alır? Onlar da çaresiz, her seferinde kendilerini, Elif'in anneannesinde bulurlardı. Dedesi yoktu Elif'in. Aslında vardı da uzun zaman önce işçi olarak Almanya'ya gidip, bir daha haber alınmaz olmuştu. Söylentiler doğruysa şimdilerde bütün parasını sarışın bir Helga'ya yediriyordu.

Anneanesi, uyuzun soysuzun biriydi. Zarife'ye her zaman üvey muamelesi yapar, bu kızda bir nebze olsa kocasının izlerini görmek, ona yaşadığı derin ihaneti anımsatırdı. Bu nedendir ki onları kapısının önünde bulunca somurtur, evinde gün yüzü görmeyen kızına bir de kendi süprütüsünü temizletirdi. Zaten orada en fazla beş gün kalabiliyorlardı. Ya annesi bir sabah uyandığında, kocasının bir zamanlar sevdiği adama dönüştüğü hissine kapılıp, ona bitmek tükenmek bilmeyen şanslarından birini daha veriyor ya da babası, saçları jöleli, üzerinde temiz bir gömlekle kaynanasının eline üç beş kuruş bir şeyler sıkıştırıp, onları adeta bir eşya gibi çekiştirerek götürüyordu. Her iki durumda da sonuç hep aynıydı.

Babası itin biriydi. Elinde avucunda ne varsa kumara yatırması bir yana, mahallenin kaldırımlarına bile borcu vardı. Gülmez, sırtmaz, hep aynı tekdüzelikle konuşurdu. Hayatta bir hiç olmasını hep, nedendir bilinmez, karısına bağlardı. Elif küçücük aklıyla padişah bellerdi onu o zamanlar. Kıyamet kopup, en korkunç facialar bile gerçekleşse, Ahmed her zaman orada olacaktı. Sapa sağlam.

Sonra, ufak belleğinde elleri belirdi Elif'in. Evdeki facialar yüreğinde kocaman öfke patlamalarına yol açmış, bir şekilde bu patlamaları dışa vurma zorunluluğu hissetmişti. Çare çok basitti, kirli tırnak kenarlarını elleriyle koparıyordu. Nasıl kıpkırmızı kanardı, nasıl acırdı saatlerce. Bazen kendini tutamaz bağırırdı ellerini daha da çok kanatırken, acı dayanılmaz olduğunda dudaklarını can havliyle ısırır, ellerini tüpten kesip atmak isterdi. Yine de vazgeçmezdi. Ne yapsındı? Şiddet bir tek insandan insana olmuyordu işte. Bazen insan yaptığından gizli bir haz duyarak kendisine memnuniyetle kıyabiliyordu. Bir keresinde babası kan içindeki ellerini fark etmiş, ocaktan kaynar çay suyunu alarak ellerine dökmüştü. Elif yerde baygınlık geçirerek vücudunun kaldıramayacağı bir acıyla haykırarak bağırduğunda "Bir daha yapmazsın!" diyecek kadar soğukkanlıydı. Onu kucakladığı gibi acile yetiştiren yine annesi Zarife'ydi.

Bir başka eşya aklının bir köşesinden çıkıp belirginleştiğinde Elif'in donuklaşmış gözlerinden bir çift yaş süzüldü. Bu, kahverengi saplı bir meyve bıçağıydı. Ona mı öyle geliyordu yoksa kargaşanın hüküm sürdüğü evlerde bıçak gibi kesici aletler daha mı ön plana çıkıyordu? Kaçmak mümkün değilse ölüm bir kurtuluş olarak kabul edilebilir miydi? Elif bıçağı, avına yaklaşmayı bekleyen bir avcı gibi, sessizce sehpanın üstünde gördü. Salonun ortasında annesini ipek saçlarından yakalamış babası vardı şimdi. Ölesiye küfürler savuran. Annesinin dayanma noktasının kırılış anını seyretti. Ve tüm bunlar olurken nasıl bir dayanak arar gibi saklandığı koltuğun arkasına tutunduğunu.

O an Elif'in zihninde bir türkü çalmaya başladı. Konuşmaları yutacak kadar güçlü, kalp atışlarını hızlandıracak bir türkü. Annesinin en sevdiği türkü. Babasını duymuyordu şimdi. Annesinin iğrenç çığlıklarını duymuyordu. –NE AĞLARSIN- Tüm kaosu yutuyordu yavaşça. –BU DA GELİR BU DA GEÇER- Ve o meşhur an geldiğinde türkü tavan yaptığında annesini gördü, son kez annesini. –AĞLAMA- Kendisini babasının kıllı ellerinden kurtarıp, meyve bıçağını kavradığını gördü. –GÖKLERE ERİŞTİ FERYADIM AHİM- Babasının yağlı göbeğine hızla saptığını gördü. –BU DA GELİR BU DA GEÇER AĞLAMA-

Ve o an türkü sustu. Birdenbire. Elif yavaşça saklandığı koltuğun arkasında doğruldu. İt Ahmed, acıyla inleyerek gümbürtüyle yere düştü. Annesine baktı, son kez annesine. Göz bebekleri fal taşı gibi açılmış, yüzü bembeyaz sanki sıtmalu gibi tir tir titriyordu şimdi. Sağ elinde, Ahmed'in pis kanına bulanmış, görevini gururla yerine getirdiğini düşünen meyve bıçağı. Ve sonra çilekeş Zarife'nin görülmemiş bir yakarıyla acı acı inlemesi. Sonrasını hatırladı Elif. Polislerin gelip, Ahmed'i mavi torbaya yerleştirmelerini izledi. Ne garip diye düşünmekten alıkoyamadı kendini. Dünya yıkılsa ona bir şey olmazdı, olamazdı. Hasbelkader, ölüm onun kapısını çalarsa, eller üstünde padişahlar gibi uğurlanacaktı. Oysa şimdi bir garip çöp torbasında hareketsiz yatan da Ahmed'den başkası değildi.

Elif yaşlı gözlerle, Zarife'nin yanına koştuğunu hatırladı. Hep geçer demişti oysa annesi Elif'e. Bu da gelir bu da geçer. Geçmiyordu işte, geçmiyordu. Zarife hala olayın etkisinden çıkamadığını belli edencesine titreyerek kızına sarıldı. Söylenecek kelimelerinin olmadığı, kalplerinde aynı acıyı taşıyan iki insanın bütünleşmesi.

Hayat bundan ibaretti işte. Her gün gazetelerde bunun aynısı bir sürü olay oluyordu. Gerçekten de hayatta en pahalı şey tecrübeydi. İnsan görmezden gelmek için gazetenin o kısmını rahatlıkla katlayabiliyordu da kendi hatıralarını o derece vurdumduymazlıkla katlamak pek mümkün değildi. Elif ağır ağır sığındığı kaldırım kenarından kalktı. Ellerini montunun cebine koyup, ilerlemeye başladı. Tıpkı Zarife gibi bilinmezliğe atıyordu adımlarını birer ikişer. Gözleri buğulu görüyor, kendilerini aşağı bırakmış yaşları, silmek bile gelmiyordu içinden. Böyle biçare ilerlerken dudaklarından bir mırıltı karıştı dünyaya. Başından beri yüreğinde taşıdığı bir mırıltı.

“Ne ağlarsın benim zülfü siyahım

Bu da gelir bu da geçer ağlama!”